

## ***Průsvitky, co to je a jak je určíme.***

Dnes si řekneme pár slov o tom, co je průsvitka, jak ji můžeme určit a ukážeme si jaké průsvitky se používaly v období **ČSR I, Slovenského štátu, na Uherských známkách a na známkách Deutsch Reich.**

Takže co to vlastně ta průsvitka je a proč se začala používat. Zjednodušená definice průsvitky říká, že jde vlastně o ztenčení papíru provedené přímo při jeho výrobě a to v podobě různých kresebných ornamentů, znaků, čísel atd. A důvod byl velmi jednoduchý. Průsvitka sloužila jako jeden z hlavních ochranných prvků s cílem ochrany cenin proti padělání.

Při běžném pohledu na známku, je průsvitka v podstatě neviditelná, nebo alespoň silně nezřetelná. Každý stát si vytvářel své vlastní typy průsvitek a tak jich existuje veliké množství. A proč se o ně máme zajímat ?? Odpověď opět jednoduchá. Známky se tiskly v různě velkých nákladech a mnohdy se stávalo, že k jejich výrobě (myslím teď k výrobě jednoho druhu známky), se muselo použít několik různých druhů papíru s různými průsvitkami. Na některém se vytisklo velké množství známek a na některém jen velmi omezený počet. A tak se často stává, že i když dvě známky vypadají úplně stejně, jejich cena je diametrálně odlišná. A to právě s ohledem na odlišnost průsvitek. V katalogích je pak u jednotlivých známek vždy uvedeno, na kterých průsvitkách se známky nachází a taky jejich katalogové ohodnocení. Zde jsou pak jasně vidět cenové rozdíly pro jednotlivé průsvitky. Takže určování průsvitek, i když mnohdy dost obtížné, se jistě vyplatí.

A jsme u otázky, jak tedy ty průsvitky vlastně zjišťovat a správně určit. Bylo již vyzkoušeno mnoho všelikých přístrojů a různých udělatek. Velké světové filatelistické firmy se v jejich výrobě snaží stále zdokonalovat, neboť kdo by vyrobil zaručeně spolehlivé a rychlé "určovátko", ten by byl jednička a měl zaručený úspěch na trhu. Ale ouha !! Ono se to nedaří a všechny ty možné i nemožné přístroje jsou silně nedokonalé. A až do dnešního dne platí, že v jednoduchosti je síla. Takže stále nejspolehlivější a nejrychlejší metoda je ta, která se již používá mnoho desetiletí.

A zde je tedy návod. Vezmi černou mističku (černá barva je podmínkou), nebo alespoň nějakou černou podložku. Do mističky nalij trochu technického (lékarenského) benzínu. Pinzetou uchopte známku, strčte ji do mističky zadní stranou nahoru a přitlačte ke dnu tak, aby mezi dnem a známkou nezůstaly žádné vzduchové bublinky. Během okamžiku se na zadní straně známky objeví (alespoň ve většině případů) průsvitka. Známkou pak okamžitě vyndejte a máváním

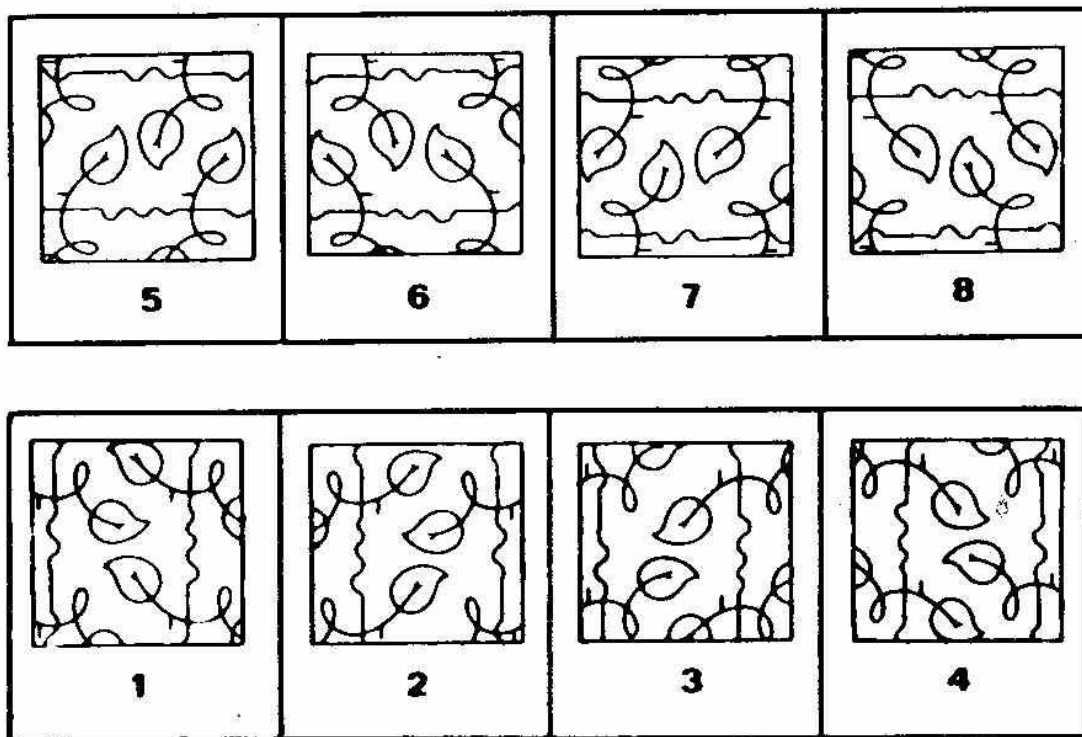
ve vzduchu ji vysuš. Tuto metodu můžete používat pro ražené , ale i pro neupotřebené známky s lepem. Benzin lepu neublíží. Je ale třeba jednat dost rychle, poněvadž některé barvy jsou náchylné k rozpouštění. Ale těch je jen minimum.

Pokud nevládníte černou mističku, můžete použít již zmiňovanou černou podložku. Znamku namočte do technického benzínu a přitlačte, opět zadní stranou nahoru, na podložku. Opět dbejte , aby mezi známkou a podložkou nezůstal vzduch. Pokud se Vám to nedaří, přikápněte ještě na známku trochu benzínu. Po několika pokusech získáte patřičnou zručnost a pak již bude radost pracovat. Zde bych chtěl ještě dodat, že většina průsvitek se určuje pohledem na zadní stranu známky. Tedy zezadu. Tak jsou vedeny a značeny i v katalozích. Výjimku tvoří níže uvedený Slovenský štát, kde se určuje pohledem zepředu známky. A ještě jedna poznámka. Existují druhy papíru a průsvitek, kdy průsvitka je dobře vidět i bez namočení do benzínu. Stačí známku položit na černou podložku a pohledem šikmo proti světlu průsvitka vynikne. Samozřejmě nejrychlejší způsob je použití UV lampy, ale pokud chci průsvitku zjistit opravdu do podrobnosti je třeba použít metodu s benzínem (lékárenským).

Zde si teď ukážeme několik příkladů průsvitek států, se kterými se nejčastěji setkáte. A začneme doma, tj. s průsvitkami ČSR I.

## **Průsvitky používané v ČSR I v letech 1923-1927.**

Na všech našich průsvitkách se nachází symbolická kresba lipových lístků a to celkem v 8 různých polohách. Průsvitky se určují při pohledu na zadní stranu známky. **V katalozích jsou značeny P1 - P8. Jak je zřejmé, u P1-P4 se jedná o svislé umístění průsvitek a u P5-P8 o vodorovné.**



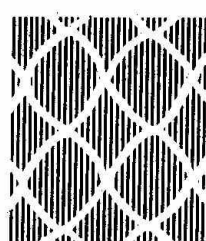
## **Průsvitky na známkách DEUTSCHE REICH.**

Jako další uvedu průsvitky na často sbíraných známkách Deutsche Reich. Zde mohu říci, že tyto průsvitky jsou mnohdy dobře viditelné i bez pomoci benzínu.

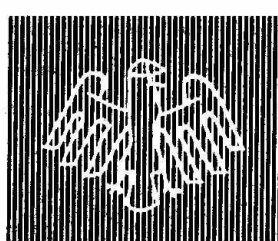
**Wasserzeichen:**



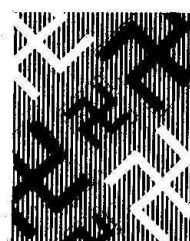
Wz. 1  
Rauten



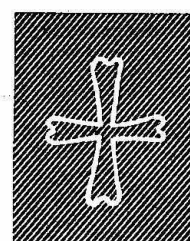
Wz. 2  
Waffeln



Wz. 3  
Reichsadler



Wz. 4  
Hakenkreuze



Wz. 5  
Deutsch-Ordenskreuz

## ***Průsvitky známek SLOVENSKÉHO ŠTÁTU.***

A jsme u jedné z výjimek při určování průsvitek. V tomto případě slovenské katalogy uvádějí polohu průsvitky při pohledu na přední (obrazovou) stranu známky. Takže pozor. Než začnete určovat polohu průsvitek vždy se podívejte, v jakém pohledu dotyčný katalog průsvitky uvádí.

U Slovenských známek rozeznáváme 4 polohy, dvě svislé a dvě vodorovné. Většinou jsou při použití benzínu dobře viditelné.



## ***Průsvitky na známkách UHERSKA.***

Tyto průsvitky se vyskytují na známkách Uherska (ženci, koruna atd.), které se pak používaly jako známky předběžné pro ČSR I a taky na uherských známkách použitých k přetisku POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919. U těchto průsvitek byla ve třech případech použita kresba svatoštěpánské koruny a v jedné případě apoštolských křížů. ***Průsvitky s korunou jsou značeny Pw, Px, Py, s křížem Pz.***

